

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ Y. H.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. M. Š., advokátom so sídlom v B., **2/ JUDr. M. H.**, bývajúceho v B., proti odporcovi **PhDr. V. K.**, bývajúcemu v Š., zastúpenému JUDr. I. K., advokátom so sídlom v B., **o ochranu autorských práv**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 7 C 19/1996, o dovolaniach navrhovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 13. septembra 2010 sp. zn. 23 Co 29/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 13. septembra 2010 sp. zn. 23 Co 29/2010 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

V konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 7 C 19/1996 sa navrhovatelia, právni nástupcovia pôvodného navrhovateľa A. H. zomrelého X., v rámci ochrany autorských práv [v zmysle zákona č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon) – ďalej len „autorský zákon“] domáhali, aby bol odporca súdom zviazaný zaplatiť im do 3 dní 8 298,48 € s príslušenstvom a aby mu bola uložená povinnosť zdržať sa nakladania s autorským dielom. Opodstatnenosť návrhu na začatie konania vyvodzovali z toho, že A. H. sa na základe zmluvy s odporcom zo 14. apríla 1992 zúčastnil expedície nazvanej A. (ďalej len „expedícia“). Filmový materiál, ktorý na expedícii vytvoril, bol finalizovaný do podoby dokumentárneho filmu. Na základe zmluvy o vytvorení a šírení autorského diela, ktorú uzavrel odporca s obchodnou spoločnosťou V., s.r.o., televízna stanica V. odvysielala 10-dielny televízny cyklus pod názvom A. (ďalej len „dokumentárny cyklus“). V záverečných titulkoch tohto cyklu bol uvedený ako výrobca „K. –

K. X.“ a ako kameraman A. H.. Navrhovatelia tvrdili, že ide o audiovizuálne dielo v zmysle autorského zákona a odporca s ním nakladal neoprávnene, A. H. nevyplatil autorskú odmenu a dielo zverejnil bez súhlasu autora.

Odporca namietal, že A. H. sa pri tvorbe filmových podkladov dopustil trestného činu neoprávneného podnikania. Podľa jeho názoru navrhovatelia nepreukázali, že sú v danom prípade aktívne legitimovaní, lebo v konaní o dedičstve po A. H. nedošlo k prejednaniu práv, ktoré sú predmetom konania v preskúmvanej veci. A. H. nemal vôľu podieľať sa ako autor (spoluautor) na dokumentárnom cykle a jeho honorár kameramana mu bol riadne vyplatený; všetko ostatné mu mala nahradiť Slovenská televízia. Jeho kameramanské výkony nebolo možné považovať za tvorivú činnosť v zmysle autorského zákona. Autori jednotlivých zložiek filmového diela nie sú vecne legitimovaní v konaní o ochranu autorských práv, lebo svoje práva odovzdali výrobcovi; ten vykonával autorské právo na filmové dielo ako celok (§ 6 autorského zákona). Odporca poukazoval na to, že Slovenská televízia reláciu vyrobila; dielo jej bolo neskôr odcudzené. Skutočnosť, že Slovenská televízia bola výrobcom diela, potvrdil tiež zástupca navrhovateľa na pojednávaní 29. januára 2009. Aj podľa zmluvy zo 14. apríla 1992 mala odmenu za kameramanské práce hradiť Slovenská televízia. Podľa názoru odporcu odovzdal pôvodný navrhovateľ výkon svojich práv Slovenskej televízii ako výrobcovi. Právny predchodca navrhovateľov v danom prípade pôsobil ako živnostník, ktorý v rámci podnikateľskej zákazky vykonával pre výrobcu kameramanské práce. Kým medzi právnym predchodcom navrhovateľov a výrobcom vznikol zmluvný vzťah podľa autorského zákona, medzi právnym predchodcom navrhovateľov a odporcom vznikol rýdzo obchodno-právny vzťah v zmysle Obchodného zákonníka. A. H. postupoval na expedícii podľa pokynov odporcu a nafilmoval len „surový materiál“, ktorý nebol dielom. Záverečné práce so znakmi tvorivej činnosti uskutočňoval odporca, a to až po návrate z expedície. Navrhovatelia nepreukázali existenciu diela a nevymedzili dostatočne rozsah ochrany, ktorej sa domáhajú. Navyše, v konaní uplatnené práva sú premlčané. Odporca opakovane tvrdil, že sa nedopustil neoprávneného prepisu pôvodného diela ani jeho spracovania v novom autorskom diele.

Okresný súd Galanta rozsudkom z 22. októbra 2009 č.k. 7 C 19/1996-585 návrh v celom rozsahu zamietol. Vychádzal z toho, že navrhovatelia sú v danom prípade aktívne vecne legitimovaní napriek tomu, že uplatňujú práva, ktoré neboli predmetom konania o dedičstve po A. H.. Vec právne posúdil podľa ustanovení § 6, § 12 ods. 1, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 32 ods. 1 autorského zákona. Dospel k záveru, že navrhovatelia jasne a jednoznačne

nedefinovali povahu autorského diela, vytvorenie ktorého tvrdili (nekonkretizovali dostatočne, či malo ísť o dielo obrazové, zvukovoobrazové, filmové alebo iné) a nešpecifikovali jednoznačne ani konanie, ktorým mal odporca neoprávnene zasiahnuť do nimi uvádzaných autorských práv. Z týchto dôvodov nebolo možné pristúpiť k riešeniu celého radu relevantných otázok, najmä či vôbec išlo o dielo v zmysle autorského zákona, kto bol jeho autorom alebo spoluautorom, aká bola hodnota diela a kto bol oprávnený vykonávať autorské práva k dielu. Dokumentárny cyklus sa nezachoval v dostupnej podobe a aj preto nebolo možné v procese dokazovania posúdiť, či filmový materiál vytvorený právnym predchodcom navrhovateľov v roku 1992 je alebo nie je totožný s dokumentárnym cyklom odvysielaným na televíznej stanici V. a či bol pre tento cyklus použitý. Z rovnakého dôvodu nezaujal súd prvého stupňa stanovisko ani k otázke občianskoprávných súvislostí a dopadov údajnej trestnej činnosti A. H.. Navrhovateľmi predložené nosiče (VHS kazeta a DVD) obsahujúce záznam diela ich právneho predchodcu považoval súd za nepreukazné, lebo z týchto nosičov nemožno zistiť, kedy bol vytvorený na nich zachytený záznam, či bol v tejto podobe odvysielaný a či je autentický a hodnoverný. Súd v konaní neprihliadol na písomne vyhotovené odborné vyjadrenia predložené navrhovateľmi, lebo aj tieto vychádzali z rovnako neautentických podkladov. Výsledkami vykonaného dokazovania nebolo napokon preukázané, že by odporca predal alebo odvysielal akékoľvek dielo, na ktorom by mal právny predchodca autorský podiel, prípadne v ktorom by boli použité výsledky jeho tvorivej činnosti požívajúce ochranu podľa autorského zákona. Na tomto základe súd uzavrel, že navrhovatelia v konaní neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že došlo k vytvoreniu autorského diela a k zásahu do autorských práv. Návrh preto zamietol v časti týkajúcej sa odmeny za tvorivú činnosť autora (§ 12 autorského zákona). Keďže dokazovaním nebolo preukázané, že by odporca mal k dispozícii film s dokumentárnym cyklom, zamietol návrh aj v časti, ktorou sa navrhovatelia domáhali, aby súd zakázal odporcovi nakladať s ním.

Na odvolanie navrhovateľov Krajský súd v Trnave rozsudkom z 13. septembra 2010 sp. zn. 23 Co 29/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok tým, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a na doplnenie uviedol, že súd prvého stupňa sa správne zamerl na otázku preukázania existencie diela a neoprávneného nakladania s ním. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, osobitne so záverom, že navrhovatelia dostatočne nešpecifikovali, čo treba

v danom prípade považovať za autorské dielo. Neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali vznik diela, ktoré by požívalo ochranu podľa autorského zákona. Keďže nebol preukázaný vznik autorských práv, nemožno uvažovať na jednej strane o ich porušení, na druhej strane ale ani o ich premlčaní. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd poukazom na § 224 ods. 4 O.s.p. a § 151 ods. 3 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadli samostatnými dovolaniami obaja navrhovatelia.

Navrhovateľka 1/ v dovolaní uviedla, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu jej ústavného práva na súdnu ochranu v zmysle § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Konkretizovala, že prvostupňový súd bez odôvodnenia nepripustil vykonanie zásadného dôkazu majúceho významný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Na to upozornila už v odvolaní, avšak odvolací súd tento zásadný nedostatok nenapravil. Odvolací súd dokazovanie v zmysle návrhov navrhovateľov nedoplnil, hoci tak v zmysle § 213 ods. 4 O.s.p. mohol postupovať, a na predmetnú odvoláciu námietku žiadnym spôsobom nereagoval. Procesný postup súdov nižších stupňov mal za následok odňatie možnosti navrhovateľov „uniesť dôkazné bremeno“. Ich rozsudky nevysvetľujú dôvod, pre ktorý nebolo vykonané navrhované dokazovanie, sú arbitrárne a nepreskúmateľné (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Osobitne poukázala na to, že v konaní žiadala, aby na súdnom pojednávaní bolo svedkovi I. G. umožnené vidieť obsah DVD predloženého súdu, jednak vyjadriť sa k obsahu záznamu na ňom. Takto vykonanému dokazovaniu pripisovala osobitný význam, lebo menovaný svedok sa 10. septembra 2009 na súdnom pojednávaní vyjadril, že nahrával komentáre k relácii A. – A. a že k odvysielaniu relácie skutočne došlo. Podľa jeho výpovede bol pri nahrávkach prítomný aj odporca; A. H. bol v titulkoch relácie uvedený ako kameraman. Projekcia záznamu v prítomnosti uvedeného svedka mohla prispieť k skutkových zisteniam významným z hľadiska vyriešenia otázky zhodnosti filmového materiálu nasnímaného kameramanom A. H. s odvysielaným dokumentárnym cyklom. Pri tom mohla byť preukázaná tiež autenticita filmového materiálu zachyteného na DVD nosiči. Postup súdov to ale znemožnil. Navyše, súd prvého stupňa ničím nevysvetlil, prečo nevykonal navrhované dokazovanie. V súdnom konaní navrhovatelia za použitia technických prostriedkov (DVD prehrávača a monitoru) preukázali existenciu diela (cyklu A. – A.) odvolací súd sa ale bez ďalšieho v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvostupňového

rozsudku a vôbec sa nevysporiadal s argumentáciou navrhovateľov a ani so zisteniami svedčiacimi v ich prospech, ku ktorým sa dospelo vykonanými dôkazmi, a to najmä výpoveďou svedka I. G. 10. septembra 2009, čestným vyhlásením výtvarníka S. F. z 1. decembra 2008, fotokópiami periodík preukazujúcimi odovzdanie dokumentárneho cyklu (S., N., E.), ani odbornými vyjadreniami Prof. Dr. V. M., CSc. a Mgr. Š. K., ArtD. Odvolací súd aplikoval ustanovenie § 219 O.s.p., pričom ale sám nedal odpoveď na podstatné dôvody odvolania. Podľa názoru navrhovateľky 1/ sa nemohol obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvého stupňa. Odvolací súd pochybil, pokiaľ postupoval podľa § 219 ods. 2 O.s.p. napriek tomu, že prvostupňové rozhodnutie bolo nepreskúmateľné a arbitrárne. Súd prvého stupňa, ktorý navrhovateľov neoboznámil s tým, že na podklade predložených nosičov považuje za nepreukázané vytvorenie diela, rozhodol svojvoľne, nečakane a v rozpore s ich legitímnymi očakávaniami (o to viac, že prvším rozsudkom ich návrhu na začatie konania vyhovel a odvolací súd tento rozsudok zrušil bez toho, aby mu vytkol nesprávne právne závery); odňal im tým možnosť navrhnúť ďalšie dôkazy na preukázanie uplatneného nároku. Uvedené procesné pochybenia súdov zakladajú nielen prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale zároveň tiež jeho dôvodnosť. Vzhľadom na to navrhovateľka 1/ žiadala zrušiť rozsudky súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Stotožnila sa s dovolaním navrhovateľa 2/ a požiadala o náhradu trov dovolacieho konania.

Aj navrhovateľ 2/ v dovolaní namietol, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Poukázal na to, že súd prvého stupňa svojvoľne nevykonal dokazovanie a nepripustil vykonanie zásadného dôkazu, podstata ktorého má významný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Účelom navrhovaného dokazovania nebolo porovnanie nahrávky zaznamenananej na predložených nosičoch s originálnym nosičom, ale konfrontácia svedeckých výpovedí s obsahom audiovizuálneho diela zaznamenaného na týchto nosičoch. Takto mohla byť preukázaná existencia diela ako zásadný podklad pre posúdenie opodstatnenosti v konaní uplatnených práv. Rovnako navrhovateľ 2/ v tejto súvislosti poukázal na význam návrhu na vykonanie dokazovania projekciou nosičov pred svedkom I. G.. Súd prvého stupňa pochybil, pokiaľ sa bez ďalšieho stotožnil s názorom odporcu, že z filmového záznamu zachyteného na predložených nosičoch nemožno zistiť, či je autentickou alebo hodnovernou kópiou. Pokiaľ záznamy na VHS kazete a DVD považoval za nepreukázateľné, mal vykonať dokazovanie inak. Rozhodnutie založil na hodnotení dôkazov, ktoré je svojvoľné, nesprávne a má negatívne dopady na práva

navrhovateľov. Predmetné záznamy bolo potrebné považovať za nosné dôkazy. Nevykonaním takého dôkazu im bolo znemožnené uniesť dôkazné bremeno a pred súdom konať. Aj navrhovateľ 2/ v ďalšom vytkol súdom, že neprihliadli na viaceré výsledky vykonaného dokazovania. Súdy oboch nižších stupňov nekonali v súlade s § 132 O.s.p., postupovali svojvoľne a vykonané dôkazy hodnotili v rozpore so zásadou voľného hodnotenia dôkazov. Ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné (§ 157 ods. 2 O.s.p.) a arbitrárne. Odvolací súd procesné pochybenia súdu prvého stupňa nezistil, neodstránil ich a nekonal procesne adekvátnym spôsobom (napadnuté rozhodnutie nezrušil, prípadne dokazovanie nedoplnil). Pokiaľ súdy zastávali názor o nepreukázaní existencie autorského diela, prípadne o autenticite predloženého filmového materiálu, mali na to navrhovateľov primeraným spôsobom aspoň upozorniť a vytvoriť im procesnú možnosť navrhnúť ďalšie dôkazy. Navrhovateľ 2/ z týchto dôvodov žiadal zrušiť rozsudky súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniam navrhovateľov 1/ a 2/ uviedol, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa 26. júna 2009 bol premietnutý obsah nosičov pomocou projekčnej techniky v špeciálne zariadenej pojednávacej miestnosti. Pri projekcii vyšlo najavo, že skutočným obsahom nosičov je „akási rozmnoženina rozmnoženiny (kópia kópie) neidentifikovateľného audiovizuálneho diela“. Na VHS nosiči, ktorý do spisu založil ešte pôvodný navrhovateľ, je v nízkej kvalite zaznamenaná nesúrodá zmes (torzá) obrazových sekvencií. DVD nosiče založili do spisu navrhovateľa 1/ a 2/ s tvrdením, že ich obsah je totožný s obsahom VHS kazety, pri projekcii na súdnom pojednávaní ale bolo zistené, že skutočnosť je iná. Navrhovateľa neboli schopní v konaní preukázať, že záznamy na nosičoch obsahujú autorom certifikované autorské dielo, prípadne cez originál autorského diela overenú hodnovernú rozmnoženinu rozmnoženiny. Pokiaľ ide o ich argumentáciu týkajúcu sa návrhu na vykonanie dokazovania projekciou záznamov na nosičoch za prítomnosti svedka I. G., odporca zdôraznil, že menovaný svedok sa pred súdom 10. decembra 1995 vyjadril, že sa podieľal na realizácii komentárov (len) k tzv. upútavkam k dokumentárnemu cyklu, teda nie k samotnému dokumentárnemu cyklu (upútavky k dokumentárnemu cyklu sú dielom odlišným od dokumentárneho cyklu). Dodal, že I. G. sa nezúčastnil na vytvorení diela a vzhľadom na to ani nemohol podať súdu informáciu o autenticite nahrávok na nosičoch; navyše bol ako svedok nehodnoverný, lebo pred súdnym pojednávaním sa s navrhovateľmi stretol, o predmete sporu s nimi hovoril a nosiče od nich prevzal s tým, že si ich prehrá. Odborné vyjadrenia, na ktoré poukazujú dovolatelia, boli vypracované na požiadanie

navrhovateľov; nejde o znalecké posudky, ale listinné dôkazy. Osoby, ktoré tieto odborné vyjadrenia vypracovali, nemohli dokázať skutočnosti významné pre rozhodnutie. Aj čestné vyhlásenie, na ktoré poukazujú dovolatelia, je listinný dôkaz nehodnoverný – keď totiž odporca spochybnil pravdivosť vyhlásenia a pravosť podpisu S. F. a navrhol, aby bol menovaný predvolaný na súd ako svedok, navrhovatelia zostali nečinní. Navrhovatelia v celom súdnom konaní neunesli dôkazné bremeno tak, ako to správne v odôvodneniach rozhodnutí vysvetlili už súdy nižších stupňov. V súlade so zákonom nebolo potrebné obšírne sa vyjadrovať k dôkazom bez právnej relevancie, ktorými sa navrhovatelia na podklade svedectiev tretích (na veci nezainteresovaných a zmanipulovaných) osôb snažili vnútiť autorstvo osobe (odporcovi), ktorá svoje autorstvo k domnelému autorskému dielu výslovne odmietla po ich projekcii 26. júna 2009. To je dostatočným základom pre skutkový záver, že odporca nie je autorom tvrdeného diela. Z uvedených dôvodov neobstojí námietka dovolateľov o procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Nedôvodné je tiež ich tvrdenie o nepreskúmateľnosti a prekvapivosti súdnych rozhodnutí, ktoré vyplýva len z ich nespokojnosti s rozhodnutiami súdov a nemá žiadne vecné opodstatnenie. Z týchto dôvodov žiadal odporca dovolania oboch navrhovateľov odmietnuť ako procesne neprípustné a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), pričom navrhovateľka 1/ je zastúpená advokátom a navrhovateľ 2/ má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolania smerujú proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 O.s.p.).

V prejednávanej veci smerujú dovolania proti rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého

stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolaniami navrhovateľov 1/ a 2/ je napadnutý rozsudok, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v predchádzajúcom odseku. Prípustnosť dovolaní preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolania navrhovateľov by vzhľadom na vyššie uvedené mohli byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba dodať, že prípustnosť dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia nezakladá samo tvrdenie o existencii procesnej vady tejto povahy, ale iba zistenie, že v konaní skutočne k takejto vade došlo.

Dovolatelia existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Dovolací súd sa osobitne zameril na posúdenie, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania. Procesnú vadu tejto povahy vyvodzovali dovolatelia z viacerých dôvodov.

1. K dovolateľmi tvrdenej vade malo dôjsť dokazovaním, ktoré podľa ich názoru bolo vykonané v rozpore so zákonom.

Pod dokazovaním treba rozumieť tú časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci.

Z ustanovenia § 120 ods. 1 O.s.p. vyplýva procesná povinnosť účastníka konania tvrdiť skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje svoje právo alebo povinnosť protistrany a zároveň označiť dôkazy, ktorými chce preukázať pravdivosť ním tvrdených skutočností. Ide o jednu zo základných povinností účastníka konania; jej nesplnenie má v prípade navrhovateľa za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia; táto zodpovednosť sa prejaví v jeho procesnom neúspechu. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu, aby rozhodol o veci samej aj v prípadoch nepreukázania určitej skutočnosti, ktorá bola významná pre rozhodnutie podľa hmotného práva. Rozsah dôkazného bremena vyplýva z hmotného práva (z príslušnej hmotnoprávnej normy). V zásade platí, že dôkazné bremeno má ten, komu je podľa hmotného práva na prospech existencia určitej skutočnosti.

Označenie dôkazov nie je iba procesnou povinnosť účastníkov konania, ale zároveň aj ich procesným oprávnením. Uplatnenie tohto oprávnenia je však časovo limitované. V zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. (okrem výnimiek v ňom ustanovených) je súd povinný poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a O.s.p.) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada.

Právomoc (súdu) konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie skutočného stavu,

nemožno vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999).

O tom, ako v tej – ktorej veci prebiehalo konanie (vrátane dokazovania) na súdoch nižších stupňov, môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu, osobitne zo zápisníc o súdnych pojednávaniach (viď § 40 ods. 1 O.s.p. a § 122 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci boli účastníci v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. poučení súdom prvého stupňa na pojednávaní 16. júna 2003 (viď č.l. 166 spisu) a opätovne na pojednávaní 18. apríla 2006 (viď č.l. 243 spisu).

Na č.l. 505 je v spise založené podanie z 10. júla 2009, ktorým právny zástupca navrhovateľky 1/ navrhoval vykonať dokazovanie. Tento návrh má dve obsahovo rozdielne časti, ktoré sú rozlíšené aj samostatnými odsekmi textu tohto návrhu. Pokiaľ v prvej časti návrhu (v prvom odseku textu) sa navrhuje vykonať dokazovanie výsluchom svedkov S. F. („ktorý môže na základe prehratia záznamov osvedčiť, s kým robil rozhovor na záznamoch, kto bol kameramanom rozhovoru a záberov v jeho ateliéri“) a Mgr. Š. K., Art.D (ktorý a/ „na premietaných záznamoch poukáže na technickú stránku prehrávaných diel ...“, resp. b/ „na premietaných záznamoch sa vyjadrí k tvrdeniam odporcu uvedených na pojednávaní 26. júna 2006 ...“), v druhej časti (druhom odseku textu) návrhu na vykonanie dokazovania sa navrhuje vykonať dokazovanie (iba samotným) výsluchom svedka I. G., ktorý „nahral pre odporcu hovorené slovo – sprievodný text k cyklu dokumentárnych filmov A. - A. I. – X.“. Takto bol podaný návrh na vykonanie dokazovania projekciou nosičov v prítomnosti len niektorých svedkov (S. F. a Mgr. Š. K., Art.D), nie však aj v prítomnosti svedka I. G.. Spis nasvedčuje tomu, že do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa nebol navrhovateľmi podaný ani iný návrh na vykonanie dokazovania projekciou uvedených nosičov v prítomnosti svedka I. G..

Spis svedčí o tom, že navrhovatelia 1/ a 2/ v časovom limite vyplývajúcom z § 120 ods. 4 O.s.p. neuplatnili procesné oprávnenie označiť uvedený dôkaz. Tým, že súd prvého stupňa nevykonal dôkaz, ktorý navrhovatelia nenavrhl, nedošlo k odňatiu ich možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ súdna prax je pri posudzovaní prípustnosti dovolania jednotná v názore, že nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nezakladá vadu konania v zmysle § 237

písm. f/ O.s.p., o to viac nemôže ísť o predmetnú procesnú vadu konania v prípade dôkazov, ktoré neboli ani navrhované.

2. Z hľadiska obsahového sa v dovolaní súdom vytýka tiež nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov.

Účastník konania sa v dovolacom konaní nemôže úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov a výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Skutkové zistenia súdov nižších stupňov nemôže dovolací súd revidovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Vzhľadom na prieskumnú povahu dovolacieho konania dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – dokazovanie nevykonáva (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať, pokiaľ nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov. Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotené, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Keďže nesúhlas dovolateľov s tým, ako súdy vyhodnotili vykonané dôkazy nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj R 42/1993), nemožno predmetnú námietku dovolateľov považovať za opodstatnenú.

3. Navrhovatelia 1/ a 2/ v dovolaní namietajú, že rozhodnutia súdov sú arbitrárne a nepreskúmateľné. Tvrdia, že tým bolo porušené ich právo na spravodlivý súdny proces. Nepreskúmateľné je rozhodnutie, ktoré nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. Arbitrárne rozhodnutie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle súdu.

Dovolatelia tvrdia, že:

- a) súd sa vôbec nevyporiadal s výsledkami dokazovania vykonaného vylúčením svedka I. G., ktorým mala byť preukázaná účasť kameramana A. H. na expedícii a odovšielanie dokumentárneho cyklu,
- b) vo vzťahu k čestnému vyhláseniu S. F. z 1. decembra 2008 absentuje individuálne vysvetlenie, ako sa súd vysporiadal s výsledkami touto listinou vykonaného dokazovania,

- c) z napadnutých rozhodnutí nevyplýva, či a s akým výsledkom vzali sudy do úvahy fotokópie periodík (S., N., E.), ktorými navrhovatelia chceli preukázať televízne odvysielanie dokumentárneho cyklu,
- d) súd v odôvodnení dostatočne nevysvetlil nezohľadnenie odborného posudku Prof. Dr. V. M., CSc., a odborného vyjadrenia Mgr. Š. K., ArtD (ktoré mali podľa názoru navrhovateľov potvrdiť kameramanskú účasť A. H. pri tvorbe dokumentárneho cyklu a autenticitu ním vytvoreného autorského diela).

Dovolací súd k ich tvrdeniam uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia je judikatúrou považovaná za tzv. inú vadu konania (viď R 111/1998). Iná vada konania ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už sú uvedené námietky navrhovateľov opodstatnené alebo neopodstatnené, nimi vytýkané nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku nezaložili prípustnosť ich dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

4. Podľa názoru dovolateľov je rozhodnutie odvolacieho súdu nepredvídateľné.

Procesný postup súdu na pojednávaní je rámcovo upravený v § 118 O.s.p. Po začatí pojednávania účastníci prednesú alebo doplnia svoje návrhy a predseda senátu alebo samosudca oznámi výsledky prípravy pojednávania (§ 118 ods. 1 O.s.p.). Po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli (§ 118 ods. 2 O.s.p.).

Ani jedna zo zápisníc o pojednávaniach uskutočnených súdom po 15. októbri 2008 (viď § 372p ods. 1 O.s.p.) nedáva podklad pre záver, že súd prvého stupňa splnil svoju procesnú povinnosť v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p.

Z dôvodovej správy k § 118 ods. 2 O.s.p. pritom vyplýva, že zaradenie tohto ustanovenia do Občianskeho súdneho poriadku malo za cieľ zvýšiť predvídateľnosť postupu súdu a posilniť právo na spravodlivý súdny proces. V záujme dosiahnutia predvídateľnosti postupu a rozhodovania ukladá toto ustanovenie súdu povinnosť oboznámiť účastníka konania na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností

a tiež s predbežným náhľadom súdu na to, ktoré z navrhnutých dôkazov (ne)treba vykonať. Účastníkovi konania má tým byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných oprávnení. Predvídateľnosť rozhodnutia a jeho účinkov je rovnako významná ako iné procesné postuláty; princípy legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosti rozhodnutia sú totiž súčasťou právnej istoty – pojmového znaku právneho štátu.

Postup súdu v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p. bol v danom prípade osobitne žiaduci preto, lebo vo veci samej bolo vydaných viacero rozhodnutí. Rozsudkom zo 16. júna 2003 č.k. 7 C 19/1996-168 Okresný súd Galanta návrh v celom rozsahu *zamietol* s odôvodnením, že na navrhovateľov 1/ a 2/ neprešli práva, ktoré sú predmetom tohto konania; na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Trnave toto rozhodnutie zrušil uznesením z 8. septembra 2004 sp. zn. 10 Co 300/2003 s tým, že uvedený názor súdu prvého stupňa je nesprávny (k otázke existencie autorského diela a neoprávneného zásahu do autorských práv sa odvolací súd nevyjadril). Následne Okresný súd Galanta rozsudkom z 20. apríla 2006 č.k. 7 C 19/1996-259 v spojení s doplnčiacim rozsudkom z 9. októbra 2007 č.k. 7 C 19/1996-309 návrhu v celom rozsahu *vyhovet* s odôvodnením, že odporca neoprávnene zasiahol do autorských práv; na odvolanie odporcu Krajský súd v Trnave tento rozsudok súdu prvého stupňa zrušil iba z procesných dôvodov uznesením z 31. júla 2008 sp. zn. 23 Co 110/2008, pričom sa otázky existencie autorského diela a zásahu do autorských práv nedotkol. Po vrátení veci na ďalšie konanie Okresný súd Galanta rozsudkom z 22. októbra 2009 č.k. 7 C 19/1996-585 návrh v celom rozsahu *zamietol* z dôvodu, že navrhovatelia neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali vznik autorského diela a zásahu do autorských práv; Krajský súd v Trnave napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil rozsudkom z 13. septembra 2010 sp. zn. 23 Co 29/2010 ako vecne správny. So zreteľom na účel vyššie citovaného zákonného ustanovenia a priebeh (najmä dĺžku a dovtedajšie výsledky) súdneho konania, bolo o to viac potrebné, aby súd na pojednávaní zhrnul, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, a ktoré z týchto tvrdení zostali sporné, prípadne ktoré navrhnuté dôkazy nevykoná.

Zo spisu vyplýva, že v danej veci súd prvého stupňa nedodrжал zákonom stanovený postup (§ 118 ods. 2 O.s.p.) a odvolací súd túto procesnú vadu pri rozhodovaní nezohľadnil. V nedodržaní postupu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. treba vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá so zreteľom na individuálne okolnosti preskúmvanej veci (II. ÚS 261/06) viedla k zmareniu

účelu sledovaného týmto zákonným ustanovením (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 18/2010).

5. Dovolací súd je zo zákona povinný prihliadať na vady konania uvedené v § 237 O.s.p. (viď § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) bez ohľadu na to, či boli alebo neboli uplatnené v dovolaní.

Ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, umožňuje odvolaciemu súdu v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje § 214 ods. 1 O.s.p., rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Aj v prípadoch, v ktorých odvolací súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, je ale povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (takisto o tom, či bol zachovaný tento procesný postup odvolacieho súdu, môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu).

Na č.l. 681 spisu je založený písomný pokyn predsedníčky senátu odvolacieho súdu z 12. júla 2010 určený súdnej kancelárii, v zmysle ktorého „Vytýčiť pojednávanie na deň 13. septembra 2010; dátum: 13.9.2010; hodina: 8.55; miestnosť: 221; prizvať: Daj na vývesku“. Tento pokyn bol súdnej kancelárii doručený 12. júla 2010 a administratíva súdu do odtlačku textu pečiatky časti „Vypravil“ vpísala: „26. júla 2010“.

Z vyššie uvedeného nemožno vyvodiť, že súdna kancelária predmetný pokyn predsedníčky senátu zrealizovala. Na tom nič nemení obsah zápisnice z 13. septembra 2010 (č.l. 682 spisu), v zmysle ktorej „vec bola daná na vývesku na vyhlásenie rozhodnutia“. Obsah spisu nedáva podklad nielen pre záver, že bola zachovaná lehota vyplývajúca z § 156 ods. 3 O.s.p., ale tiež pre záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku skutočne bolo oznámené na úradnej tabuli odvolacieho súdu. Pokiaľ obsah súdneho spisu dáva (má dávať) hodnoverný obraz o súdnom konaní, je namieste záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku neboli riadne oznámené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v inej veci uviedol, že verejné vyhlásenie rozsudku je úkon súdu, ktorý je z hľadiska vecného, časového, miestneho a personálneho neopakovateľný a nezameniteľný s iným úkonom súdu. Ak súd účastníka neupovedomil zákonu zodpovedajúcim spôsobom o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, odňal mu

možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.); táto procesná vada konania je odstrániteľná len zrušením rozhodnutia vydaného v konaní, v ktorom k nej došlo (porovnaj R 14/2010).

Dovolací súd uzatvára, že aj v preskúmvanej veci došlo postupom odvolacieho súdu, ktorý sa priečil § 156 ods. 3 O.s.p., k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.); poznamenáva, že na rovnakom závere o prípustnosti dovolania je založené aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3 Cdo 179/2010.

6. Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. apríla 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Klaudia Vrauková